

ATEX 94/9/EC İLE ATEX 2014/34/EU ARASINDAKİ FARKLAR

DIFFERENCES IN BETWEEN ATEX 94/9 / EC AND ATEX 2014/34 / EU

Mirşan DEMİR

Makine mühendisi

ANKARA

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

mirsande@sanayi.gov.tr

Özet: Onlarca ve yüzlerce can kaybına sebep olan yaşanmış olaylardan sonra milletler ve toplumların toplumsal hafızası ile ortaya çıkardığı 94/9/EC sayılı ATEX Direktifi; AB Komisyonun yeni mevzuat paketi çerçevesinde 29 Mart 2014 tarihinde 10 direktifle birlikte yeni numaralandırma ve yeni bir şablonla değiştirilerek AB Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır.

Abstract: After the events occurred which caused the loss of dozens and hundreds lives, 94/9 / EC ATEX directive established by social memory of the nation and society, replaced with a new numbering and with a new template under the new legislative package of the EU Commission on March 29, 2014 as well as other directives and has been published in the EU Official Journal dated 29 march 2014.

1-GİRİŞ:

1 Mart 1996 tarihinde Avrupa Birliği ile Türkiye arasında yapılan Gümrük Birliği Anlaşması gereği Türkiye ile Avrupa Birliği arasında mevzuat uyumu çerçevesinde teknik ürünler kapsamındaki mevzuatlar için koordinatör Bakanlık olarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı seçilmiş olup, 1997 yılından bu yana Sanayi sektörlerimizin ihtiyacı olan can, mal ve çevre güvenliği ile ilgili birçok Avrupa Birliği teknik mevzuatını ulusal mevzuat olarak yayımlamıştır.

Bu doğrultuda, ülkemizde bulunan petrol platformları, LPG, doğal gaz, diğer petrol ürünleri üretim, dolum ve dağıtım tesisleri, kömür maden ocakları ve işleme tesisleri patlayıcı ortam oluşturdıkları için buralarda kullanılacak olan ekipmanlar AB'de olduğu gibi ülkemizde de 94/9/AT sayılı Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik'e uygun ürünler olmak zorundadır.

94/9/AT sayılı ATEX Yönetmeliği'nde, ürünlerin belgelenmelerinde onaylanmış kuruluşların görev almaları gerektiğinin yanında, bu ürünlerden doğacak olan her türlü risklerin önceden değerlendirmeye tabi

tutularak testlerden geçirilmeleri amacıyla tip ürün olarak onaylanmış kuruluşlarca da incelenmeleri yoluna gidilmiştir.

94/9/EC "ATEX Direktifi" eski 76/117/EEC No.lu "Patlayıcı Atmosferler ve Gazlı Madenler Direktifi"nin yerini almıştır. Bu direktif; yanıcı gaz, buhar ve tozların bulunduğu potansiyel olarak patlayıcı, atmosferlerde kullanılan elektrikli ve mekanik ekipmanlarla, koruyucu sistemleri kapsamaktadır.

1957 tarihli Roma anlaşmasının 100 a maddesine dayanılarak hazırlandığı için ATEX 100a olarak anılmıştır. Daha sonra 1999 yılında Amsterdam anlaşması ile 100a , 95 şeklinde değişmiştir. 2009 yılında Lizbon anlaşması ile de 95, 114 şeklinde değişmiştir. Aynı şekilde ATEX 137 (118a), ATEX 153 şeklinde değişmiştir.

1.1-ATEX 100a DİREKTİFLERİ

76/117/EEC; 18 Aralık 1975 yayımlanmış ve 18 aylık bir geçiş sürecinden sonra 12 aralık 1977 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu direktif madenlerde ve tıbbi ekipmanlarda kullanılan elektrikli teçhizat hariç aşağıdaki koruma tiplerine sahip diğer elektrikli teçhizatlara uygulanmıştır:

- "o", yağa daldırma,
- "p", basınç altında
- "q", toz doldurma
- "d", alev sızdırmaz bir mahfaza
- "e", artırılmış güvenlik
- "i" kendinden emniyetli.

1.2 - 79/196/EEC: 20 şubat 1979 tarihinde yayımlanmış ve 18 aylık bir geçiş sürecinden sonra yürürlüğe girmiştir. Bu direktif madenlerde ve tıbbi ekipmanlarda kullanılan elektrikli teçhizat hariç aşağıdaki koruma tiplerine sahip diğer elektrikli teçhizatlara uygulanmıştır:

- "o", yağa daldırma, (Güncel EN 60079-6)
- "p", basınç altında (EN 60079-2)
- "q", toz doldurma (EN 60079-5)
- "d", alev sızdırmaz bir mahfaza (EN 60079-1)
- "e", artırılmış güvenlik (EN 60079-7)
- "i" kendinden emniyetli (EN 60079-11)

1.3 - 82/130/EEC: 15 Şubat 1982 tarihinde yayımlanmış ve 18 aylık bir geçiş sürecinden sonra yürürlüğe girmiştir. Bu direktif madenlerde kullanılan elektrikli teçhizat dahil edilmiş ve diğer elektrikli teçhizatlara uygulanmıştır:

1.4 - 90/487/EEC: 17 Eylül 1990 tarihinde yayımlanmış ve 79/196/EEC direktifinde değişiklik yapmıştır. m ve i koruma tipi ilave edilmiştir.

1.5 - 97/53/EC: 11 Eylül 1997 tarihinde yayımlanmış ve 79/196/EEC direktifinde değişiklik yapmıştır. 31 mayıs 1998 yürürlüğe girmiştir.

1.6-ATEX 95 DİREKTİFİ:

23 Mart 1994 tarihinde **94/9/EC sayılı Muhtemel Patlayıcı Ortamlarda Kullanılan Teçhizat ve Koruma Sistemleri ile ilgili Direktifi** kabul edilmiş ve 19.4.1994 yılında AB resmi gazetesinde yayımlanarak AB'de 76/117/EC yerine geçmiştir. 94/9/EC Direktifi 76/117/EEC direktifini iptal etmiş ve yerine geçmiştir. Bu sayede 76/117/EEC ile ilişkili diğer değişiklikler de iptal edilmiş olmaktadır. 30 Haziran 2003 tarihinde zorunlu uygulamaya girmiştir.

2- 765/2008/EU Tüzüğü'nün ortaya çıkışı:

CE işaretlemesi ile ilgili uygulamalarda geçen yıllar içinde tespit edilen üç ana problem:

■ CE işareti taşıyan uygunsuz ürünlerin piyasaya arz edilmesi,

■ Onaylanmış kuruluşlar arasındaki performanstaki tutarsızlıklar,

■ Mevcut mevzuattaki uygunluk değerlendirmede belirli konularda ve kullanılan tariflerde genel bir çizginin oluşmasını gerektiren kompleks yapı,

nedeniyle bu problemlerin çözümü için Avrupa komisyonu tarafından 765/2008/EU Tüzüğü ve kararını 2008 yılında yayımlamıştır.

2.1- YENİ MEVZUAT PAKETİ:

AB Komisyonu yayımlamış olduğu 765/2008/EU sayılı tüzük çerçevesinde CE işaretlemesi ve sorumluluklar ve kuralları doğrultusunda önemli 10 direktifi yeni bir şablona göre ve yeniden numara vererek **Yeni Mevzuat Paketi** adı altında yayımlamıştır.

Bu mevzuatlar;

■ LVD 2006/95/EC	2014/35/EU
■ EMC 2004/108/EC	2014/30/EU
■ ATEX 94/9/EC	2014/34/EU
■ Asansör Direktifi (LD) 95/16/EC	2014/33/EU
■ Basit Basınçlı Kaplar 2009/105/EC	2014/29/EU
■ Ölçü Aletleri Direktifi 2004/22/EC	2014/32/EU

■ Otomatik olmayan tartı Aletleri Direktifi 2009/23/EC	2014/31/EU
■ Sivil Patlayıcı Direktifi 2004/57/EC	2014/28/EU (1 Temmuz 2015 itibaren):
■ Basınçlı Ekipmanlar Direktifi 97/23/EC	2014/68/EU.
■ Piroteknik 2007/23/EC	2013/29/EU (19 Temmuz 2016'dan itibaren):

2.2- YENİ MEVZUAT PAKETİNİN İÇERİĞİ;

■ İthalatçılar ve dağıtıcılara uygunsuzluk problemlerine yönelik önlemler,

■ Tedarik zincirinin tüm taraflarına izlenebilirlik,

■ Piyasa gözetimi ve denetimi ile ilgili koruma prosedürlerinin tanımlanması (aynı ve benzer önlemlerin alınması),

■ Onaylanmış kuruluşların kalitesini sağlamak için önlemler,

■ Onaylanmış Kuruluşların bildirim gereklerinde güçlendirme,

-EN ISO/IEC 17065, EN ISO/IEC 17021 ve
- EN ISO/IEC 17025 standardlarına uygunluk tercih edilmektedir.

■ Bildirim sürecinin yeniden gözden geçirilmesi,

■ Diğer direktifler arasında daha tutarlılık ve benzerlik -sağlamak için gerekli tedbirler -Tanımlar ve terminoloji kullanımında ortak bir çizgi, -Uygunluk değerlendirme sürecinde termonoloji birliği sağlanmıştır. ■ Ürün tedarik zincirinde daha etkin bir izlenebilirlik sağlanıyor, ■ Daha etkin Piyasa Gözetimi ve Denetimi için kurallar açıklanmaktadır, ■ Uygunluk değerlendirme kuruluşları ve test laboratuvarlarını etkileyen daha kuvvetli gerekler ile uygunluk değerlendirme kalitesi arttırılmıştır, ■ Uygunluk değerlendirme kuruluşları ve test laboratuvarlarını etkileyen daha kuvvetli gerekler ile uygunluk değerlendirme kalitesi arttırılmıştır, ■ Güvenilirliği artırmak için 'CE İşareti' kullanımına ilişkin sıkı denetimler getirilmiştir.	3-YENİ ATEX 2014/34/EU Yukarıda sayılan hususlara uygun olarak eski ATEX direktifi (94/9/EC) diğer direktiflerde olduğu gibi yenilenerek, 765/2008/EU sayılı AB tüzüğüne uygun hale getirilmiştir. ■ Bu yeni mevzuat paketi çerçevesinde 29 Mart 2014 tarihinde ATEX direktifi yeni yapı ve sayı ile (2014/34/EU) AB Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır. ■ Yeni ATEX Direktifi, 19 Nisan 2014 tarihinde uygulamaya girecektir. 4- ATEX 94/9/EC İLE ATEX 2014/34/EU ARASINDAKİ FARKLAR 4.1-KAPSAMDAKİ DEĞİŞİKLİK; Direktif kapsamda genel olarak ürün tanımı getirilmiştir. Bileşen ile ürün ayırımı yapılmıştır. 4.2- TERMİNOLOJİDEKİ DEĞİŞİKLİK: Yeni ATEX Direktifi ile ilgili termonoloji açısından daha ayrıntılı terimler ve tarifler getirilmiştir. Bu termonoloji tarifleriyle diğer direktiflerle uyumluluk sağlanmıştır. Uygulamada termonoloji birliği temin edilmiştir. 4.3 UYGUNLUK DEĞERLENDİRMEDE DEĞİŞİKLİK; 4.3.1 Ürün ile bileşen (aksam) arasında uygunluk değerlendirme sürecinde ve uygunluk beyanında farklılık getirilmektedir.
--	--

4.3.2 AT (EC) uygunluk beyanı AB (EU) uygunluk beyanı şeklinde değişmektedir. <i>AT (EC) Tip inceleme sertifikası AB (EU) Tip inceleme sertifikası şeklinde değişmektedir.</i> 4.3.3 Uygunluk değerlendirmede modüler sistem getirilmiştir. Akreditasyonun yenilenmesi sürecinde bu değişiklik, uygunluk değerlendirmede kullanılan formlar ve prosedürlerin de değişmesi anlamına gelmektedir. 4.4 İKTİSADİ İŞLETMECİLER: ■ İmalatçılar, ■ Yetkili Temsilcilikleri, ■ İthalatçılar ve ■ Dağıtıcıların, <i>sorumlulukları izlenebilirlik açısından daha net olarak belirlenmektedir.</i> 4.4.1 İTHALATÇILAR: (9 Madde var) <i>İthalatçılar ürünü ithal ettikleri muhatapları ve isimlerini bu ürünler üzerine yazmaları gerekmektedir. (9 Madde var)</i> <i>-Uygunluk değerlendirme işlemini imalatçı tarafından sağlandığını kontrol etmelidir.</i> <i>-Piyasada bulunan uygunsuz ürünlere yönelik düzeltici faaliyete katılmalıdır.</i> <i>-İmalatçı tarafından teknik dosyanın hazırlandığı kontrol etmelidir.</i> <i>-Son kullanıcılar için kolay anlaşılır bir dilde belgeleri sağlamalıdır.</i> <i>-Kendi adres ve iletişim bilgilerini ürün üzerine ilıştırmelidir.</i>	4.4.2 DAĞITICILAR: (5 Madde var) <i>- Dağıtıcı sorumluluğu altında bulunan ürünün depolama ve nakliye şartlarının, Ek II'de belirtilen temel sağlık ve güvenlik gereklerine uygunluğuna zarar vermemesi için gerekli tedbirleri almalıdır.</i> 4.5 ONAYLANMIŞ KURULUŞLAR: ■ Onaylanmış Kuruluşların görevleri ve atanma gerekleri ve bunların AB komisyonuna bildirim şartları daha net olarak belirlenmektedir. ■ Onaylanmış kuruluşun şubeleri, temsilcilikleri ve yüklenicilerinin sahip olması gereken şartlar daha net olarak belirlenmektedir. ■ Uygunluk Değerlendirme ile ilgili modüler sistem getirilmektedir.
---	--

EKLER ARASINDAKİ FARKLAR

	94/9/AT	2014/34/AB	Açıklama
EK I	EK I	EK I	Aynı
Ek II	Ek II	EK II	Aynı
Ek III	Ek III (AT TİP İNCELEMESİ MODÜLÜ)	EKIII (B modülü)(AB tip incelemesi)	Prosedür değişmiş
Ek IV	Ek IV (ÜRETİM KALİTE GÜVENCESİ MODÜLÜ)	EK IV (D modülü) (İmalat sürecinin kalite güvencesini esas alan tipe uygunluğu)	Prosedür değişmiş
Ek V	Ek V (ÜRÜN DOĞRULAMA MODÜLÜ)	Ek V(F modülü) (Ürün doğrulamayı esas alan tipe uygunluk)	Prosedür değişmiş
Ek VI	Ek VI (TİPE UYGUNLUK MODÜLÜ)	Ek VI (C1modülü) (Denetimli ürün deneyi ile birlikte iç üretim kontrolünü esas alan tipe uygunluk	Prosedür değişmiş
Ek VII	Ek VII (ÜRÜN KALİTE GÜVENCESİ MODÜLÜ)	Ek VII (E modülü) (Ürün kalite güvencesini esas alan tipe uygunluk)	Prosedür değişmiş
Ek VIII	Ek VIII (İÇ ÜRETİM KONTROLÜ MODÜLÜ)	Ek VIII (A modülü) (İç üretim kontrolü)	Prosedür değişmiş
Ek IX	Ek IX (BİRİM DOĞRULAMA MODÜLÜ)	Ek IX(G modülü) (Birim doğrulamasını esas alan uygunluk)	Prosedür değişmiş
Ek X	CE UYGUNLUK İŞARETİ	Ek X (Uygunluk beyanı)	Değişti
EK XI	ONAYLANMIŞ KURULUŞLAR İÇİN DİKKATE ALINACAK ASGARİ KRİTERLER	-	-

5. YENİ ATEX 'TE DEĞİŞMEYEN HUSUSLAR:

■ Ek I'de belirtilen grup sınıflaması ve teçhizat kategorileri değişmemektedir.

Örneğin,

Grup I, M1 Kategorisi, M2 Kategorisi,

Grup II, 1, 2, 3 Kategoriler

■ İmal edilen ürün ile ilgili Ek II'de yer alan Temel güvenlik ve sağlık gereklerinde çok önemli bir değişiklik getirmiyor.

■ ATEX 94/9/EC ile ilgili uyumlaştırılmış standartları etkilemiyor.

■ CE ve ATEX işaretleme gerekleri değişmiyor.

Örneğin,

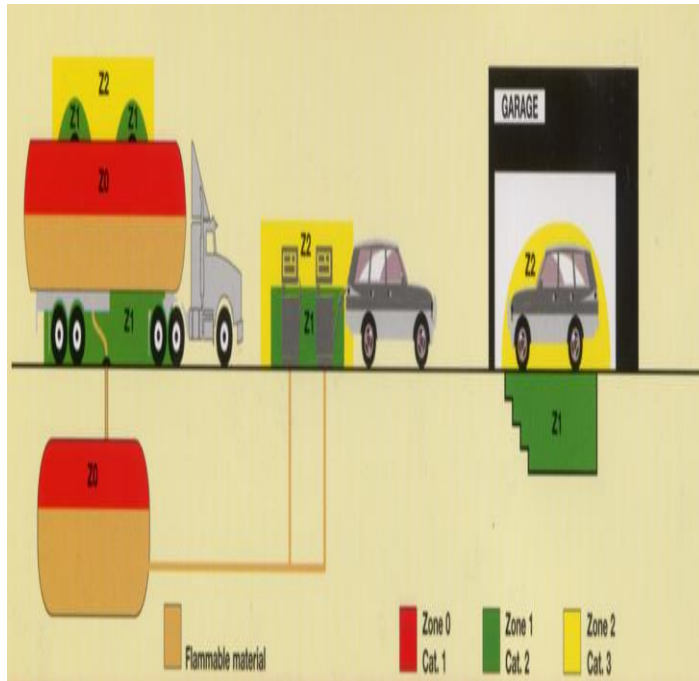
CE II 3 G Ex N IIC T4

■ Zon tanımlaması değişmiyor.

Zone 0

Zone 1

Zone 2

6-BİLİNMESİ GEREKEN ÖNEMLİ HUSUSLAR:	SONUÇ:
■ Ürünü etkileyen değişikliklere kadar 94/9/AT göre yapılan sertifikalandırma geçerlidir. 20 Nisan 2016 tarihinden itibaren yeni Yönetmelik 2014/34/AB uygulamaya girecektir. ■ Eski ürünlerde Modifikasyon olması durumunda 20 Nisan 2016 tarihinden itibaren yeni sertifikalandırma 2014/34/AB Yönetmeliğine göre yapılacaktır. ■ Onaylanmış Kuruluşlar, 2014/34/EU göre yeniden akreditasyon işlemine tabi tutulacaktır. ■ Onaylanmış kuruluşlar otomatik olarak bildirim tabi tutulmayacaklar, yeniden müracaat etmeleri gereklidir. ■ Muhtemelen yeniden tip inceleme sertifikası istenebilir. ■ Yeni atex direktifi sadece AB ile EFTA ülkelerinde ve gümrük birliği anlaşması nedeniyle mevzuat uyum çerçevesinde ülkemizde zorunludur.	Bu değişikliklerle; diğer Direktiflerle terminoloji birlikteliği sağlanmasından, Onaylanmış kuruluşların sahip olması gereken şartlara kadar ve iktisadi işletmeciler kavramı ile ürün tedarik zincirinde bulunan önemli paydaşların sorumlulukları ve onaylanmış kuruluşların atanması prosedürlerinden piyasa gözetimi ve denetimine dikkat edilecek hususlara kadar uygunluk değerlendirmede modüler sistemin uygulanması gibi birçok yenilik söz konusudur. Bu sayede daha güçlü ve etkili ürün belgelendirme ve piyasa gözetimi ve denetimi ile can ve mal güvenliği sağlanması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda 2014/34/EU sayılı direktif ülkemizde 20 Nisan 2016 tarihinden itibaren uygulamaya girmesi için gerekli çalışmalar tüm hızı ile devam etmektedir. Referanslar: -http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32014L0034 -ATEX Direktifleri (76/117/EEC, 79/196/EEC ve 82/130/EEC) -94/9/EC Direktifi - Presentation by Bert Vries at the official opening of Kiwa ExVision on September 30, 2014